

СРПСКО ГЕОГРАФСКО ДРУШТВО
Студентски трг 3/III, тел. 2184-065, e-mail: info@sgd.org.rs
Београд

SERBIAN GEOGRAPHICAL SOCIETY
Studentski trg 3/III, tel. 2184-065, e-mail: info@sgd.org.rs
Beograd

На Скупштини Српског географског друштва, 25. фебруара 2017. г., усвојена је

ДЕКЛАРАЦИЈА О ГЕОГРАФСКОМ ОБРАЗОВАЊУ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Српско географско друштво је још од свог оснивања 1910. године било један од стубова развоја географског образовања и науке у Србији. У складу са великим традицијама и компетенцијама, Српско географско друштво жели да се и у будућности ангажује, заједно са другим заинтересованим институцијама, на усавршавању система географског образовања и његовој адаптацији потребама савременог друштва у Србији.

Ова декларација има за циљ да укаже на следеће кључне проблеме географског образовања, за чије решавање је потребна конструктивна сарадња шире стручне јавности и надлежних институција.

1. Географија као школски предмет не треба да буде маргинализована смањивањем фонда часова или пребацивањем у изборну групу предмета. Српско географско друштво је убеђено да географија треба да буде *обавезан предмет* са следећим фондом часова недељно:

У другом образовном циклусу (*основна школа* од V до VIII разреда) два часа недељно;

У трећем циклусу, у *гимназијама* два часа недељно у четири разреда; у *средњим стручним школама четворогодишњег профила* у којима су неопходна географска знања и компетенције усклађене са дефинисаним стручним компетенцијама обавезно два часа недељно у три разреда; у *осталим средњим стручним школама четворогодишњег профила* два часа недељно у два разреда; у *трогодишњим средњим стручним школама* два часа недељно у једном разреду. Апликативни значај географских знања у средњим стручним школама није довољно уважен и због тога препоручујемо наставницима и професорима географије да се више ангажују на том пољу. У креирању наставних програма за стручне школе већу улогу би требало да добију стручни активи наставника, и стручно друштво СГД и његове подружнице. На свим нивоима, наставу географије треба да реализују стручни кадрови са звањем мастер-географ.

2. Регионална географија Србије својим предметом и циљевима проучавања, равноправно са матерњим језиком и националном историјом - представља основу формирања осећаја националног идентитета и патриотизма код младих људи. Због тога је *изучавање регионалне националне географије неопходно увести на свим нивоима образовања и у свим типовима средњих школа*. У наставним програмима националне географије потребно је посветити одређену пажњу и географији суседних земаља.

3. Квалитетан систем географског образовања неопходан је свакој држави која тежи развоју науке од националног значаја, формирању културног идентитета и унапређењу просторне организације друштва. Такав систем дужан је да обезбеди:

- Да географија као предмет буде адекватно заступљена у високом образовању стручњака различитих профила, које ће им бити потребно у обављању делатности и доношењу одлука;

- Да дођу до пуног изражаја сазнајне, практичне и моралне функције географије у образовању и у друштву.

4. **Такмичења ученика** из географије треба подићи на виши ниво, како у погледу вредновања постигнутих резултата ученика (изменити у Правилнику бодовну скалу), тако и у погледу обима градива предвиђеног за такмичење (само из текућег градива одређеног разреда). За практичне задатке у тесту Српско географско друштво треба да изради збирку задатака. Такође, треба прецизирати назив, ауторе, годину издања као и издаваче уџбеника који ће бити коришћени за припрему ученика и израду тестова за такмичења, и то све објавити на сајту Српског географског друштва.

5. Постојећи **систем бодовања на малој матури** не мотивише довољно ученике за изучавање биологије, географије, физике, хемије и историје. Наведени предмети су до сада на завршном тесту имали заједно 10 поена (од тога географија 2), те би њихов удео у укупном збиру (100 поена) требало удвостручити. Стручно друштво треба да буде главни носилац креирања збирки задатака и да учествује у избору питања на тесту.

6. Потребно је **унапредити стручно усавршавање наставника** географије креирањем акредитованих семинара и програма са акцентом на иновацијама у настави, повезивању пројектно-истраживачког и теренског рада, експерименталној настави ван кабинета као што су екскурзије, излети, школа у природи, на основу наставног програма географије и проблемски оријентисаног приступа настави.

7. Потребан је **континуиран и одговоран рад свих** надлежних институција и појединаца на унапређивању стандарда, исхода, програма и уџбеника географије у правцу актуелизације питања која утичу на формирање система географских знања, логичког закључивања, критичког и креативног мишљења, научног погледа на свет, апликативних географских знања и вештина у различитим областима, моралних вредности, патриотизма, етничке и верске толеранције и разумевања свих различитости, еколошке свести, развитка индивидуалности и стваралачке иницијативе.

Континуирано треба преиспитивати наставне програме и уџбенике, као и дефинисане циљеве, исходе и стандарде географског образовања на свим нивоима с циљем смањења дескрипције и фактографије на једној страни, и формирања способности и вештина значајних за обављање стручних и животних активности, на другој. У обради интердисциплинарних тема које су важне за формирање грађанске свести, развој патриотизма, позитивних ставова према националним ресурсима, социјалној одговорности, географској (и свеопштој) писмености, еколошкој култури и слично, може да дође до изражаја интегративни потенцијал географије са другим предметима кроз факултативне изборне предмете. У том контексту, пажњу треба усмерити ка примени тематског, проблемског и интердисциплинарног приступа планирању наставних програма и савременим темама као што су: Демографска кретања и популациона политика; Деградација животне средине и еколошка политика; Природне непогоде; Неравномеран регионални развој и борба против сиромаштва; Културне и цивилизацијске специфичности појединих делова света; Глобални процеси и њихове еколошке, економске и геополитичке последице.

Потпуном реализацијом ове декларације географија као наставни предмет ће дати свој пуни допринос остваривању основног циља и друштвене функције образовања уопште, а то је да младим генерацијама да наду, уверење и способност да се боре и раде за један бољи свет.

Председник Српског географског друштва
Проф. др Мирко Грчић

